International Journal of Academic Research
ISSN: 2348-7666; Vol.9, Issue-2(3), February, 2022
Impact Factor: 6.023; Email: drtvramana@yahoo.co.in

ಲಂಬಾಣಿ (ಬಂಜಾರ) ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು

ಡಾ. ಹೇಮನಾಯ್ಕ
ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸರ್ಕಾರಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು
ರಾಮನಗರ.
E-mail : drhemanaik2014@gmail.com

ಸಾರಾಂಶ :

ಈ ಲೇಖನವು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ಮಿತೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಹು ಸಾಮ್ಯತೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಗೋರ್ ಬೋಲಿ ಎಂಬ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ, ಭಾರತದ ಶ್ರೀಮಂತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಬಂಜಾರ ಅಥವಾ ಲಂಬಾಣಿ, ಲಂಬಾಡಿ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಸಮುದಾಯವು ಭಾರತವು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡು ಏಳು ದಶಕಗಳು ಕಳೆದರೂ ಸಹ ಅಸಮಾನತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಜೊತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಶಕ್ತವಲ್ಲದ ಸಮುದಾಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇವರು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಉಳ್ಳವರಿಂದ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ . ಶ್ರೀಮಂತರ, ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆ, ಗದ್ದೆ, ತೋಟ, ಹೊಲ, ಎಸ್ಟೇಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ, ಬಿಟ್ಟಿ ಚಾಕರಿ ಹಾಗೂ ತಂಗಳು ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಇಂದಿಗೂ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಬದುಕನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅರಿವಿನ ಮೂಲಕ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪೀಠಿಕೆ :

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ , ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವೇ ಲಂಬಾಣಿ ಅಥವಾ ಬಂಜಾರ ಸಮುದಾಯ. ಭಾರತದ ಮಡಲಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಶಾರೀರಿಕ , ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯವು ಒಂದು. ಇವರು ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಾದ ಬಂಜಾರ , ಲಂಬಾಣಿ, ಗೋರ್, ಗೋರ್‌ಮಾಟಿ, ಇತರೆ ನಾಮಪದಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಭಾಷೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ದೇವರ ಪೂಜೆ, ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದಾಗಿ ಕೆಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಅಷ್ಟೇ. ಎಷ್ಟೇ ಆಧುನೀಕರಣ , ಎಲ್.ಪಿ.ಜಿ. ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯೀಕರಣಗೊಂಡರು ಸಹ ಭಾಷೆ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಕೆಲ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು ಈ ಜನಾಂಗದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು ಹಾಗೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಜೀವನಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ಉಡುಗೆ “ಘಂಡಿಟಜ ಥಿಟಛಿ ಟಚಿಡಿಞ” ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಜೆ.ಜೆ.ರಾಯ್ ಬರ್ಮನ್ ರವರ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇವರು ಮೂಲತಃ ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ಥಾನದಿಂದ ರಾಜಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಯೂರಿ, ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ಜೊತೆಗೆ ಬದಲಾಗಿದೆ ಎಂದಿದಾರೆ. ಲಂಬಾಣಿ, ಲಮಾಣಿ ಎಂಬ ಪದವು ಸುಸ್ಕೃತ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು, ಸುಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಲವಣ ಎಂದರೆ ಉಪ್ಪು ಎಂದರ್ಥ. ಅಂದರೆ ಜೆ.ಜೆ. ರಾಯ್ ಬರ್ಮನ್ ರವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಎತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪನ್ನು ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತಾ, ಮಾರುತ್ತಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಲವಣ (ಉಪ್ಪು)ವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಲಮಾಣಿ, ಲಂಬಾಣಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ

International Journal of Academic Research
ISSN: 2348-7666; Vol.9, Issue-2(3), February, 2022
Impact Factor: 6.023; Email: drtvramana@yahoo.co.in

ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಬಂಜಾರರು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗೋರ್ ಬೋಲಿ (ಉಡಿ ಃಠಟು) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಲಂಬಾಡಿ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಷೆಯು ಇಂಡೋ–ಆರ್ಯನ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ.

ಲಂಬಾಣಿಗರ ಕಲೆ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದ್ದು, ಇವರ ನೃತ್ಯ , ಸಂಗೀತ, ಜನಪದ, ಕಸೂತಿಕಲೆ, ಹಚ್ಚೆ (ಖಿಱಣಣಊಟಿಂ ಚಿಟಿಜ ಱಚಿಟಿಟಿಣಊಟಿಂ) ಇವು ಲಂಬಾಣಿಗರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿರುವ ಏಕೈಕ ಚಿಹ್ನೆ ಇದನ್ನು "ಘಾಡಿಟಜ ಅಟಛಿ ಒಚಿಡಿಞ" ಎನ್ನಲಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಪೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಸಾಗಬೇಕಾದ ಸವಾಲು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮುಂದಿದೆ. ಲಂಬಾಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡಿಯ ಚೂರುಗಳು (ಃಜಚಿಛ) ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಂಬಾಣಿಗರು ಪಸರಿಸಿದ್ದು, ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 6 ಕೋಟಿ 84 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿದೆ.(Source : Bhatkya Vimuka va Tyanche Prashna –Shankar rao kharat Banjara calendar -2007)

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ 101 ಜಾತಿಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ, ಬಂಜಾರ ಜಾತಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು. ಇವರು ಭಾರತ ದೇಶದ 29 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 11 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಸಿ, ಎಸ್.ಟಿ. ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯದ

ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನಲೆಯನ್ನು ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 35 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಬುಡಕಟ್ಟು (ಆದಿವಾಸಿ) ಜನಾಂಗಗಳಿದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಊರೂರು ಅಲೆಯುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇವೆ. (ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ) ಕೆಲ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆನಿಂತು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ, ಜೊತೆಗೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮೇಕೆ, ಕುರಿ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿಕೊಂಡು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮುಂದುವರೆದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮೀಪ ಸ್ಥಿರವಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವಸತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ ಅಥವಾ ಬಂಜಾರ ಸಮುದಾಯವೂ ಒಂದು ಇಂತಹ ವಾಸ್ತವಿಕ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯವು ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ & ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 613 ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಮನೋಭಿಲಾಷೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಆಚರಣೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ, ಲಂಬಾಡಿಗಳು ಸಹವಿದ್ದು, ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆ ಇವರದ್ದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು :

1. ಲಂಬಾಣಿ (ಬಂಜಾರ) ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ.
2. ಲಂಬಾಣಿ (ಬಂಜಾರ) ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ.
3. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಮುಂದಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ :

ಭಾರತದ ಭವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿರುವ ಹಲವು ಸಂಶೋಧಕರ ಬರವಣಿಗೆಯ (ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

International Journal of Academic Research
ISSN: 2348-7666; Vol.9, Issue-2(3), February, 2022
Impact Factor: 6.023; Email: drtvramana@yahoo.co.in

ಲಂಬಾಣಿ (ಬಂಜಾರ) ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು :

ಗೋರ್, ಲಂಬಾಣಿಗರು ಮೂಲತಃ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ಊರಿನಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ತಾಂಡಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಲಂಬಾಣಿಗರು ಬಡವರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಭೂಒಡೆತನ ರಹಿತರು, ಊರಿನ ಅಥವಾ ಪರ ಊರಿನ ಶ್ರೀಮಂತರ, ಜಮೀನ್ದಾರರ, ಸಾಹುಕಾರರ, ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಲೀಕರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಕೂಲಿ, ಜೀತವಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿ ಬೇರೆಯವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಾತ–ಮಗ–ಮೊಮ್ಮಗ–ಮರಿಮೊಮ್ಮಗ ಹೀಗೆ ತಲತಲಾಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆ–ಜಮೀನು, ತೋಟ–ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪುಕ್ಕಟೆ, ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ, ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿ ತಂಗಳು ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಮನೆ ಒಡತಿಯ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳು ದನ–ಎಮ್ಮೆ–ಕರುಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಸಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದಾಸರಾಗಿ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ದೈಹಿಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಹಲವು ದೈಹಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಅಪೌಷ್ಠಿಕತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾರಣಾಂತಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೂ ಒಳಗಾಗಿ ಅಸುನೀಗುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಇರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸೊಪ್ಪು, ಸೌದೆ, ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಗೆಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಮರ–ಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಂದು ಊರೂರು ತಿರುಗಿ ಮಾರಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಇವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅತಿ ಹೀನಾಯವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ವೃತ್ತಿ, ಜೀವನವಾದರೂ ಸಹ ಇವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಗೌರವ ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕಳ್ಳತನವೂ ಮಾಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕಳ್ಳನಾಯಕರು ಎಂಬ ಹಣೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭಂಗೀ ಮತ್ತು ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯುವುದು ಈ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅಂಟಿದ ಕಳಂಕ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕುಬ್ಜರಾಗಿ, ಹಲವು ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ವಯೋಮಾನದ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಸಾವನಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕುಡಿತ ಮತ್ತು ಭಂಗಿಯ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಮತ್ತು ಅನಾಹುತಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪೂರ್ತಿ ಬೆನ್ನು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಉಡುಪು (ಕಾಂಚಾಳಿ) ಲಂಗ ಪೇಟಿಯಾ, ಎಂಬ ಉಡುಪು ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನರ ನಡುವೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿದ್ದರು ಸಹ ಅವರ ಈ ರೀತಿಯ ವಸ್ತ್ರವಿನ್ಯಾಸವೂ ಸಹ ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಅಗೌರವಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸೊಪ್ಪು, ಸೌದೆ, ಕರಳೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಡಿನ ಮೂಲದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಲು ನಗರ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವರ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಬೆಲೆಕೊಡದೆ ಪಾಪಡಿ, ಸುಕಾಲಿ, ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಿದು ಏ ಬಾರೆ, ಹೋಗೆ ಎಂದು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸುವುದು ಸಹ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ದೌರ್ಜನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರನ್ನು, ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಶೋಷಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿ–ಪಕ್ಷಿಗಳ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲ ಜಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪೃಶ್ಯ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಮೇಲೆ ನಡೆದಿರುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಶೋಷಣೆ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಮಂತರ, ಜಮೀನ್ದಾರ, ಸಾಹುಕಾರರ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜೀತವು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸಾಗಿರುವುದು ಸತ್ಯ. ಪೂರಕವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದು, ಈ ಸಮುದಾಯವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ :

ಮೂಲವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿಗರು ಒಬ್ಬರು. ಬಹುತೇಕ ಲಂಬಾಣಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ದೂರದ ಕಾಡು–ಕಣಿವೆ, ಬೆಟ್ಟ–ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆ, ತೋಟ, ಗದ್ದೆ–ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೇ.95 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಂಬಾಣಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಡು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಎಷ್ಟೋ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ.

ಕಡು ಬಡತನ, ವಲಸೆ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಪ್ರಬಲರ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಅಪಮಾನ, ಅಪೌಷ್ಟಕತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ನಿರುದ್ಯೋಗದಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ–ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಮಾರಾಟ, ಕಳ್ಳತನ, ದೇಹದ ಭಾಗಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಂತಹ ಹೀನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಗ್ನ ಸತ್ಯ. ದುಡಿಯಲು ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲ, ಉದ್ಯೋಗ ಇಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲ, ಸಮಾನತೆ ಇಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಗೌರವ ಇಲ್ಲ, ಆರೋಗ್ಯ ಇಲ್ಲ, ಸೂರಿಲ್ಲ, ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಶೇ.04% ಜನ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ, 76% ಖಿಟಜಜ ಗಳಲ್ಲಿ ಜನ, (ಪ್ಲಾಸ್ಟಕ್ ಮೇಲ್ಹಾವಣಿ) 06% ಆರ್.ಸಿ.ಸಿ. 12% ಶೀಟ್ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, 02% ಇತರೆ. (ಖಠಡಿಥಿಜ : 1 ಏ ಠಜ ಒ ಂ ಖಭಜಚಿಡಿಛಿ, ಖಿಡಿಚಿಟಿಛ ಖಖಖಓ : 2349 – 7409 ಗಿಠಟಡಿಟಜ 11, ಖಣಜ 2(3) ಔಛಿಣ– 2015)

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೊಗಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದ ಇವರನ್ನು ಬೆಟ್ಟ–ಗುಡ್ಡ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಊಟದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹುತೇಕ ಜನ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೆಲವರು ಇನ್ನಿತರೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ರೈಲ್ವೆ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಕೆಲ ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. 40% ಜನ ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಕೃಷಿಕರು, (ಬಾಡಿಗೆ) 04% ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರಾಟ (ಸೌದೆ) (ಖಜಟಟುಟಿಂ ಜಿಡಿಜತಿಠಾಜ) 20% ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆಯುವುದು, 08% ಮನೆ ಕಟ್ಟಡ ಕೆಲಸ, 06% ಪ್ರಾಣಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, 04% ಊಟದ ಎಲೆ ತಯಾರಿಕೆ, 10% ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರ. 08% ಕೂಲಿ, ಜೀತ ಇತರೆ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೋತು, ನಿರಾಶದಾಯಕ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಬದುಕಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಗೌರವಯುತವಾದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಅರಿವು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತ ಈಗ ಸಾಗರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಸುಂದರ ಜನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ :

ಪ್ರತಿ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಯಾವ ಜನಾಂಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರುತ್ತದೊ ಆ ಜನಾಂಗ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ವಿರುದ್ಧದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ ಹೇಳತೀರದ ಹಾಗೆ ಬಡತನ, ಅಜ್ಞಾನ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಶೋಷಣೆ, ಅವಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೈಮೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಆಹಾರದ ಹಾಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಲಂಬಾಣಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 12 ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು 3.6 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಓದು ಬರಹ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಲಂಬಾಣಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 42.98 ರಷ್ಟು ಜನ ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ :

ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 10 ಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಜನ ಲಂಬಾಣಿ (ಬಂಜಾರ) ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿರುವುದು ಈ ಜನಾಂಗದ ರಾಜಕೀಯದ ಅರಿವು, ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಅಭದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲತೆನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮುಗ್ಧ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಇವರನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲ ಆಗುವ ಹಾಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ :

1. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಅಧ್ಯನದಿಂದ ವಿವಿಧತೆಯ ನಾಡಾದ ಭಾರತದ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.
2. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಅಧ್ಯನದಿಂದ ಇವರ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
3. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಧರ್ಮಾಚಾರಣೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು :

1. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿರುವುದು.
2. ಪ್ರಬಲ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳಿಂದ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಕೊಲೆ, ಅಪಹರಣ ಇತ್ಯಾದಿ.
3. ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಸ್ತ್ರದ (ಪೇಟಿಯಾ, ಕಾಂಚಾಳಿ) ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಗೌರವದ ನೋಟ ಮತ್ತು ಭಾವನೆ.
4. ದೇವರ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಆರತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ.
5. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು.
6. ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಜೀತ ಪದ್ಧತಿ.
7. ಶೀಘ್ರ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಹಾಗೂ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ.
8. ಅಪೌಷ್ಟಕತೆ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯ.
9. ಕಳ್ನಾಯಕರು ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿರುವುದು.
10. ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದ ಕೊರತೆ.

ಸಲಹೆಗಳು :

1. ತಾಂಡಾಗಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
2. ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವಸತಿ ಸಹಿತ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು.
3. ಭೂ ಒಡೆತನದ ಚೀಟಿ ಕೊಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಗುಳೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.
4. ಯುವಕ–ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ತರಭೇತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುವುದು (ಹೊಲಿಗೆ, ಕಸೂತಿ ಕಲೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕೇಶವಿನ್ಯಾಸ, ಅಗರಬತ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ).
5. ಸ್ವ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಒದಗಿಸುವುದು.
6. ತಾಂಡಾಗಳನ್ನು ಕಂದಾಯ ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸುತ್ತಿನ ಚಳುವಳಿಗೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು.
7. ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ :

ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಮತ, ಪಂಥ, ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಗಣಿಸುವಿಕೆ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಹಿಂದುಳಿದ ಬುಡಕಟ್ಟು , ಮುಗ್ಧ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಜೀವಿಗಳಾದ ಲಂಬಾಣಿಗರ ಕೌಶಲ್ಯಭರಿತ ಜ್ಞಾನ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಮವನ್ನು ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಂಜಾರ ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 35 ರಷ್ಟಿರುವ ಲಂಬಾಣಿ ಯುವ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಇವರನ್ನು ಹಲವು ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರ ತಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಗೌರವಯುತವಾದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಜನಾಂಗದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು :

1. ಬಂಜಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಥನ – ಡಾ. ಪಿ.ಕೆ. ರಾಥೋಡ 2010–11 ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಬಂಧ.
2. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ , ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಬೆಂಗಳೂರು–2015.
3. ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜಗಳು, ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಎಲ್., ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, 2010
4. ಲಂಬಾಣಿಗಳು–ಗಂಗಾನಾಯ್ಕ, ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, 2004
5. ಲಂಬಾಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ– ಉಪ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ– ಡಿ.ಬಿ. ನಾಯಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು 1994
6. ಅರಣ್ಯದಂಚಿನ ಬದುಕು– ಡಾ. ರವಿ ಯು.ಎಮ್., ಪ್ರಗತಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು 2015